

قرآن کریم؛ عالی‌ترین منبع شناخت و معتبرترین محک داوری

قرآن کریم مطمئن‌ترین منبع شناخت و عالی‌ترین محک داوری در بین همه کتب مرجع در اختیار بشر است و این مرجعیت، با باورمندی قرآن‌پژوهان به این امر که هر آنچه نیاز علمی بشر است، از قرآن قابل استخراج است، نمایان می‌شود.

قرآن کریم مطمئن‌ترین منبع شناخت و عالی‌ترین محک داوری در بین همه کتب مرجع در اختیار بشر است و این مرجعیت، با باورمندی قرآن‌پژوهان به این امر که هر آنچه نیاز علمی بشر است، از قرآن قابل استخراج است، نمایان می‌شود.

حجت‌الاسلام و المسلمین صالح قنادی، عضو انجمن قرآن‌پژوهی حوزه علمیه، در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، در مورد پژوهش‌های قرآنی، گفت: قرآن کریم دارای ویژگی‌هایی است که در عین حالی که محسنات این کتاب آسمانی را تشکیل می‌دهند، پژوهش در معارف آن را سهل ممتنع می‌کنند.

قنادی با اشاره به جامعیت قرآن بیان کرد: جامعیت قرآن امری است که بدون در نظر گرفتن لایه‌ها و مراتب و زوایای مختلف آن به درستی درک نمی‌شود و این اولین آسیبی است که متوجه امر پژوهش در قرآن است؛ بدین صورت که معمولاً پژوهش‌های قرآنی فقط معطوف به یک لایه و یا بعضی از زوایای قرآن انجام می‌شود و به همین دلیل، یعنی به دلیل جامعیت قرآن از یک سو و جزئی‌نگری در مطالعات از سوی دیگر، پژوهش‌های قرآنی به استخراج دیدگاه قرآن، به طور کامل، منجر نمی‌شود و در نهایت محققان یا به نتایج ناقص دست می‌یابند و یا به روایات اکتفا می‌کنند.

وی افزود: عدم توجه به ذومراتب و ذوبطون بودن قرآن باعث می‌شود که کسانی که در پی آموزه‌های قرآن و مقصود الهی از آیاتند، از این نکته نیز غافل شوند که قرآن در حقیقت نازل یافته یک حقیقت غیبی است و درک این حقیقت غیبی علاوه بر تخصص و آشنایی با علوم، نیاز به طهارتی باطنی دارد و اگر محقق از چنین طهارتی برخوردار نباشد، نمی‌تواند به آسانی به دیدگاه قرآن دست پیدا کند.

عضو انجمن قرآن‌پژوهی حوزه علمیه خاطرنشان کرد: هر چند کسانی که به خدمت قرآن می‌روند، به میزانی از طهارت عقل و فطرت برخوردارند اما افراد دارای مراتب مختلفی هستند و چه بسا بتوان گفت که قریب به اتفاق افراد از طهارتی در استوای قرآن برخوردار نیستند و همین امر نیز به این منجر می‌شود که هرچند کثیری به خدمت قرآن می‌روند، اما مقصود الهی و دیدگاه قرآن پوشیده بماند.

قنادی در خصوص آسیب دیگری در حوزه قرآن‌پژوهی، با اشاره به امکان بهره بردن علوم مختلف از قرآن، گفت: این که قرآن از منظر علوم مختلف قابل بهره‌برداری است، چه بسا در ابتدا، امر پژوهش را در قرآن به عنوان متن و منبعی حاوی موضوعات مختلف، آسان جلوه دهد، اما چنین تخصص‌ها و رویکردهایی همچون تیغی دولبه عمل می‌کند و سختی‌هایی را در راه کار فرا می‌آورد که در صورت عدم دستیابی به پیوستگی و ارتباط آیات، در عین حالی که خیال دست یافتن به مقصود آیات را در پژوهشگر ایجاد کرده است، می‌تواند آسیب‌زا باشد.

وی باورمندی به این که قرآن در همه زمینه‌ها سخنانی برای انسان دارد را شرط لازم پژوهش در قرآن دانست و اظهار کرد: قرآن در همه زمینه‌ها حرف برای گفتن دارد و بنابر تعبیر بعضی روایات باید استنطاق و واکاوی جدی شود تا بتوان این سخنان را از قرآن دریافت کرد اما چه بسا باورمندی به این نکته برای بسیاری از کسانی که به امر پژوهش در قرآن اشتغال دارند، در این سطح، روی ندهد و در مراجعه به قرآن خود را به محدوده خاصی از علوم محدود کرده و خود را قانع کنند.

قنادی با اشاره به این که قرآن مطمئن‌ترین منبع شناخت و عالی‌ترین محک داوری در بین همه کتب مرجع در اختیار بشر است، افزود: اگر ما این باورمندی را داشته باشیم که در حقیقت هر آن چه نیاز بشریت است از قرآن قابل استخراج است، این خود می‌تواند منشأ تحولی بزرگ شود و با استخراج آنچه که ما از قرآن انتظار داریم، توسط پژوهشگران، مرجعیت این کتاب آسمانی در شناخت و داوری در مورد امور مختلف نمایان شود.

وی با تأکید بر این که لازمه دستیابی به مقاصد قرآن در گرو باور به مرجعیت آن است، گفت: در صورتی که پژوهشگران قرآنی به چنین موقفی دست یابند و از دیگر آسیب‌های مذکور نیز پرهیز شود می‌توانیم امیدوار باشیم که، *إن شاء الله*، قدم به قدم در مسیر توسعه فرهنگ قرآنی در سطح جامعه نیز گام‌های مؤثرتری برداشته شود و بهره‌مندی ما از قرآن افزون‌تر شود.